

МОДУЛЬ I. ТЕОРІЇ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 1. Регіональна економіка як наука

Тема 2. Теорії регіональної економіки

Тема 3. Економічна регіоналізація як закономірність глобального розвитку

Тема 4. Методи регіонального аналізу та моделі просторової економіки

МОДУЛЬ II. РЕГІОНАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Тема 5. Ресурсний потенціал регіонів України

Тема 6. Становлення та функціонування територіальних економічних систем

Тема 7. Зовнішньоекономічні зв'язки регіонів України

Тема 8. Конкурентоспроможність регіонів України

МОДУЛЬ III. УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

Тема 9. Державна регіональна економічна політика

Тема 10. Регіональне управління економічними процесами та самоврядування

Тема 11. Територіальне планування та регіональні стратегії розвитку

Регіональна економіка : тексти лекцій / [О.В. Ольшанська, М.І. Фащевський, І.В. Білоконь та ін.] ; за заг. ред. М.І. Фащевського, О.В. Ольшанської. — К. : КНЕУ, 2009. — 328, [8] с.

Гранберг, А. Г.

Основы региональной экономики [Текст] : учебник для вузов / А. Г. Гранберг; Гос. ун-т — Высшая школа экономики. — 4-е изд. [стер.]. — М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2004. — 495, [1] с. — Предм. указ.: с. 477—493. — 3000 экз. — ISBN 5-7598-0286-0 (в пер.).

Дадашев Б. А. Регіональна економіка [текст] : навчальний посібник / Б. А. Дадашев, В. П. Гордієнко, В. В. Обливанцов. — К. : «Центр учбової літератури», 2014. — 202 с.

Тема 1. Регіональна економіка як наука

1. Об'єкт та предмет науки «Регіональна економіка», її місце в системі наук та основні завдання
2. Основні поняття та наукові категорії регіональної економіки
3. Економічний простір, його структура, особливості та закономірності формування
4. Регіональний економічний простір. Типи просторових структур
5. Методологічні основи досліджень регіональної економіки

ЩО ВИВЧАЄ РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА?

Регіональна економіка

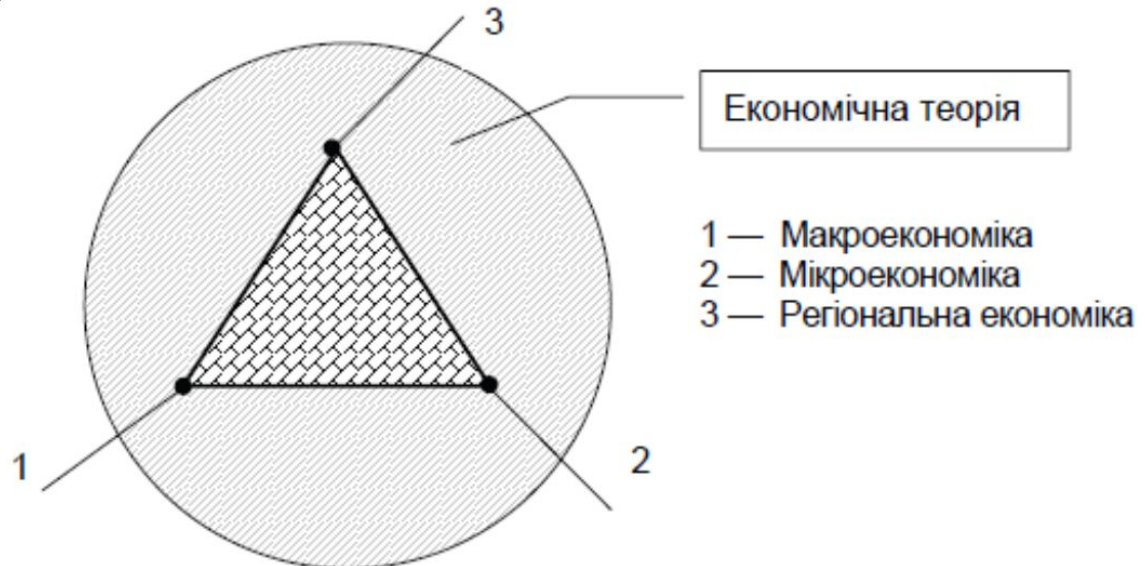
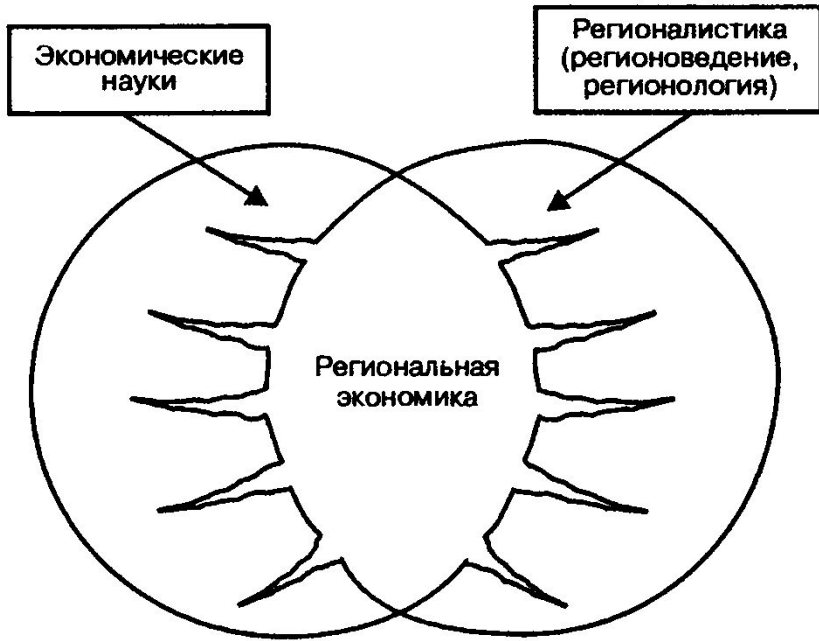
Галузь наукових знань про економіку регіонів, закономірності економічного розвитку та функціонування суб'єктів господарювання на конкретній території

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ: РЕГІОН

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ:

- **економіка окремого регіону** (об'єктивні передумови економічного розвитку; виробнича структура; соціальна сфера; система розселення й розміщення господарства; механізм функціонування й управління економікою тощо)
- **економічні зв'язки між регіонами та регіональні системи** (мезорегіони, єврорегіони)
- **національна економіка як система взаємодіючих регіонів;**
- **розміщення продуктивних сил** (чинники, закономірності РПС, форми територіального зосередження виробництва)
- **регіональні аспекти економічного життя** (регіональні аспекти інноваційних процесів, трудової діяльності, фінансів. Регіональна економіка vs галузеві економіки)

Місце регіональної економіки в системі наук

Завдання регіональної економіки

- структурна трансформація господарського комплексу регіонів через зміни у розміщенні продуктивних сил та встановлення оптимальних галузевих і територіальних пропорцій;
- вирішення соціальних проблем пов'язаних зі структурною трансформацією господарського комплексу: професійна перепідготовка кадрів; раціональне працевлаштування; забезпечення соціальної підтримки на період тимчасової незайнятості; розвиток інфраструктури;
- перебудова господарського комплексу у напрямку зменшення його матеріаломісткості, енергомісткості, водомісткості та збільшення наукомісткості;
- підвищення рівня соціально-економічного розвитку регіонів на основі комплексного і оптимального використання природно-ресурсного, демографічного і виробничого потенціалів регіонів України;
- запобігання і ліквідація екологічних проблем регіонів України;
- регулювання розвитку регіонів через оптимальне поєднання інтересів держави і регіонів;
- розвиток міжрегіональних економічних зв'язків та інтеграція України у світове господарство (вдосконалення структури зовнішньоторговельного балансу, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників тощо);
- підвищення фінансової самостійності регіонів України

Основні поняття регіональної економіки

ТЕРИТОРІАЛЬНІЦЕНТРИ

обмежена частина поверхні Землі, що характеризується визначеною площею, географічним положенням та іншими ознаками, зокрема природними, а також створеними в результаті людської діяльності властивостями і ресурсами

певна територія, яка відрізняється від іншої території низкою ознак і характеризується певною цілісністю та взаємопов'язаністю її складових елементів;

територія з достатньо однорідними природними умовами, специфічними економічними, демографічними, історичними умовами, на якій функціонує визначений комплекс галузей виробництва, виробничої та соціальної інфраструктури

ресурси, засоби, запаси території, а також механізми (шляхи, форми) їх включення в господарський обіг на сучасному етапі розвитку або в перспективі для досягнення конкретних цілей

В
Н
а
р
р
н
а

в
о
в
а

д

о
н
о
м

д

ч
н
и
й

н

р
ї
х

упорядкований процес розміщення продуктивних сил у межах країни та її окремих регіонів

взаємопов'язана єдність елементів соціальної сфери та суб'єктів господарювання регіону, якій притаманні ознаки саморегуляції, збалансованості та комплексності

це насичена територія, що вміщає безліч об'єктів і зв'язків між ними: населені пункти, промислові підприємства, господарсько освоєні й рекреаційні площі, транспортні й інженерні мережі тощо

Неоднорідність, поляризованість простору:

ЦЕНТР - об'єкт (або концентрована група об'єктів), який стосовно іншої частини простору виконує якусь важливу функцію (адміністративну, фінансову, інформаційну тощо)

ЯДРО - частина регіону, у якій найбільшою мірою (з найбільшою щільністю, інтенсивністю) виражені його істотні ознаки. Наприклад, у регіоні ресурсного типу в ядрі концентрується основна частина видобутку сировини.

ПЕРИФЕРІЯ - "інша" частина простору, що доповнює центри, ядро.

Форми просторової організації господарства та розселення

елементарний об'єкт простору, місцевість з якимось одним об'єктом (компактний населений пункт, підприємство, комунікація тощо)

комбінація промислових підприємств одного або декількох населених пунктів разом із загальними об'єктами виробничої та соціальної інфраструктури, розміщених на компактній території

перетинання транспортних комунікацій, як правило, що поєднується з концентрацією виробництва й населення

територіальне утворення, що інтегрує промислові й транспортні вузли, системи комунікацій, міста й населені пункти. Агломерації характеризуються особливо високою концентрацією господарства й населення.

Методи (способи пізнання дійсності)

Балансовий

дає можливість встановити співвідношення пропорцій запасів і використання ресурсів регіону

Системного аналізу і моделювання

заснований на комплексному вивченні господарства регіону. Для даного методу характерним є: аналіз ситуації; постановка цілей і завдань; розробка гіпотези (моделі) розвитку

Програмно- цільовий

передбачає розробку цільових комплексних програм регіонального економічного та соціального розвитку, обґрунтування та вирішення народногосподарських проблем, визначення шляхів розвитку усіх галузей економіки, що мають загальнодержавне значення

Статистичний

служить для обробки і аналізу різноманітної кількісної інформації, яка характеризує територіальні аспекти соціально-економічних явищ у динаміці

Картографічний

дозволяє наглядно представити розміщення продуктивних сил в межах регіону і держави в цілому

№ п/п		2013 р.		2034 р.	
		тис. осіб	%	тис. осіб	%
1	2	3	4	5	6
Формування трудових ресурсів					
1.	Кількість постійного населення ¹⁾	269,7	100,0	270,0	100,0
2.	у тому числі працездатного віку ²⁾	173,0	64,1	158,0	58,5
3.	Кількість трудових ресурсів міста	177,1	65,7	173,2	64,1
	у тому числі:				
	– працездатне населення у працездатному віці (за виключенням непрацюючих пенсіонерів та інвалідів I і II груп у працездатному віці)	166,4	61,7	155,8	57,7
	– особи старші працездатного віку, зайняті в економіці міста	10,7	4,0	17,4	6,4
4.	Сальдо маятникової міграції	2,5	0,9	2,8	1,0
5.	Всього трудових ресурсів з урахуванням маятникової міграції	179,6	66,6	176,0	65,2
Розподіл трудових ресурсів:					
6.	Всього трудових ресурсів з урахуванням маятникової міграції	179,6	100,0	176,0	100,0
7.	Зайняті в економіці міста	128,3	71,4	136,0	77,3
	з них працездатного віку	117,6	65,5	118,6	67,4
8.	Безробітні (за методологією МОП)	12,7	7,1	7,3	4,1
9.	Зареєстровані безробітні	1,9	1,1	5,5	3,1
10.	Особи в працездатному віці, які навчаються з відривом від виробництва (учні, студенти, аспіранти, докторанти)	15,5	8,6	13,8	7,8
11.	Інші (особи, що знаходяться у відпустках за вагітністю та зайняті вихованням дітей; особи, зайняті у домашньому господарстві; особи, які зневірилися знайти роботу; особи, які не мали необхідності у працевлаштуванні та ін.)	23,1	12,9	18,9	10,7